

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТОК
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО
26 ТРАВНЯ 2026 РОКУ**

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти
Мукачівського державного університету
(протокол № 5 від 22 червня 2026 року)*

Рецензенти:

Кравченко Тетяна Миколаївна, доктор філософії в галузі 01 Освіта/Педагогіка, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету

Наукове консультування і редагування:

доктор педагогічних наук, професор Товканець Г. В.

Н74

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (26 травня 2026 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2026. с. 146

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Г. В. Товканець – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету; О.П. Поп – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта», староста наукового студентського гуртка «Перспективи освітньо-педагогічної науки»; Н. І. Керечанин – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма), А. В. Чорей – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій

в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 жовтня 2024 р., Мукачево: Вид-во МДУ, 2024. С. 260 – 261.

Ряшко О.С., здобувач вищої освіти
спеціальності «Початкова освіта», група ПО-3;

Науковий керівник:
д.пед.н., проф. Молнар Т.І.
Мукачівський державний університет

РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах реформування початкової освіти особливої актуальності набуває проблема формування ключових компетентностей молодших школярів, визначених Державним стандартом початкової освіти. Одним із ефективних засобів реалізації компетентнісного підходу в початковій школі є міжпредметні зв'язки, які забезпечують цілісність освітнього процесу, сприяють інтеграції знань, розвитку критичного мислення, пізнавальної активності та здатності учнів застосовувати набуті знання у практичній діяльності. Використання міжпредметних зв'язків у початковій школі створює умови для формування в учнів цілісного уявлення про навколишній світ, підвищує мотивацію до навчання та сприяє розвитку ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості.

Проблема міжпредметних зв'язків та їх ролі у формуванні ключових компетентностей здобувачів початкової освіти була предметом дослідження багатьох українських науковців. Теоретичні та практичні аспекти інтеграції змісту освіти висвітлено у працях І. Беха, Н. Бібік, Л. Коваль, О. Пометун, О. Савченко, С. Скворцової, В. Сухомлинського та ін. Дослідники акцентують

увагу на необхідності поєднання знань із різних освітніх галузей, формуванні в учнів цілісного світогляду, розвитку пізнавальної активності та здатності застосовувати знання у життєвих ситуаціях. Особливе значення міжпредметних зв'язків науковці вбачають у реалізації компетентнісного підходу та забезпеченні практичної спрямованості навчання в початковій школі.

Міжпредметні зв'язки – це дидактичний засіб, який передбачає комплексний підхід до формування й засвоєння змісту освіти, що дає змогу встановлювати зв'язки між предметами для поглибленого, всебічного розгляду найважливіших понять і явищ. Урахування міжпредметних зв'язків впливає на відбір та структуру навчального матеріалу низки навчальних предметів, активізує методи навчання, орієнтує на застосування комплексних форм організації освітнього процесу, забезпечує його цілісність і єдність, посилюючи систематизацію знань молодших школярів [1].

Так, міжпредметні зв'язки у початковій школі є важливим засобом реалізації інтегрованого навчання та формування ключових компетентностей молодших школярів. Їх використання сприяє встановленню взаємозв'язків між навчальними предметами, забезпечує цілісне сприйняття учнями навколишнього світу та активізує пізнавальну діяльність. У процесі інтеграції змісту різних освітніх галузей молодші школярі навчаються аналізувати інформацію, порівнювати явища, робити висновки та застосовувати знання у практичних ситуаціях. Міжпредметні зв'язки також підвищують мотивацію учнів до навчання, оскільки навчальний матеріал набуває практичного значення та стає більш доступним і зрозумілим для учнів. У результаті, формується здатність молодших школярів комплексно сприймати інформацію, застосовувати набуті знання у різних життєвих ситуаціях та успішно адаптуватися до сучасних суспільних викликів [2].

До прикладу, уроки української мови і літературного читання дають широкі можливості для здійснення міжпредметних зв'язків, оскільки ґрунтуються на спільних дидактичних цілях, а в їх основі лежать однакові види мовленнєвої діяльності: слухання, читання, усне й писемне висловлювання. На уроках

літературного читання учні ознайомлюються зі словами, правопис яких необхідно запам'ятати, повторюють їх і записують. Під час вивчення на уроках української мови власних назв доцільно використовувати імена, по батькові та прізвища письменників, відомих дітям із уроків читання. Водночас, на уроках мови школярі вчать групувати предмети, давати їм узагальнюючі назви, використовуючи знання, уміння й навички, сформовані на уроках читання. Наприклад, учні знають, що лопата, граблі, пила, сокира – це знаряддя праці, а яблука, груші, сливи – фрукти; до явищ природи належать вітер, сніг, блискавка [3].

Уроки образотворчого та музичного мистецтва також створюють широкі можливості для реалізації міжпредметних зв'язків, оскільки базуються на спільних дидактичних цілях і таких видах діяльності, як слухання, сприймання, створення художніх образів, читання та висловлювання. Реалізація міжпредметних зв'язків на цих уроках спрямована на формування естетичного сприйняття, розвиток творчих здібностей учнів, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та позитивного ставлення до навчання.

Міжпредметна навчальна проблема у 4 класі з теми «Земля – наш космічний дім» може бути представлена через запитання: «Яке значення має Сонце для Землі? Як це небесне світило впливає на нашу планету?». У процесі її розв'язання учні інтегрують знання з різних освітніх галузей. Природнича освітня галузь передбачає актуалізацію знань учнів про Сонце як найбільшу зорю, що складається з газів. Школярі пригадують, що сонячне проміння проходить крізь космос і повітря, досягає поверхні Землі, освітлює та нагріває її, пояснює зміну дня і ночі. Учні також пояснюють походження слів «схід» і «захід», зміну пір року внаслідок обертання Землі навколо Сонця, називають небесні тіла, які можна спостерігати вночі, та узагальнюють знання за допомогою поняття «Сонячна система». За потреби діти можуть звертатися до підручників чи довідкової літератури, що сприяє розвитку самостійності. У межах математичної освітньої галузі учні закріплюють знання про одиниці часу та виконують математичні обчислення. Наприклад, вони визначають, що

Земля обертається навколо своєї осі за 24 години, а 7 днів становлять 168 годин. Також школярі пригадують, що місяць триває 30–31 день, рік складається з 12 місяців або 365 днів, а три місяці утворюють одну пору року. Мовно-літературна освітня галузь передбачає роботу над правописом слів: Земля, сузір'я, проміння, вдень, вночі, щомісяця, щороку, обертається.

Наведені приклади засвідчують, що міжпредметні зв'язки в початковій школі є не лише методичним прийомом, а виступають важливим дидактичним інструментом реалізації компетентнісного підходу. Вони забезпечують системність і послідовність засвоєння навчального матеріалу, сприяють його практичному застосуванню та формуванню в учнів стійких навчальних умінь. Саме інтеграція змісту різних освітніх галузей дає змогу зробити освітній процес більш цілісним, змістовним і наближеним до реального життя дитини.

Таким чином, міжпредметні зв'язки є важливим засобом формування ключових компетентностей здобувачів початкової освіти, оскільки забезпечують інтеграцію знань, сприяють розвитку пізнавальної активності, критичного мислення, самостійності та здатності застосовувати набуті знання у практичній діяльності. Їх використання в освітньому процесі початкової школи підвищує ефективність навчання, формує цілісне бачення світу та створює умови для всебічного розвитку особистості молодшого школяра.

Список використаних джерел

1. Дика Н. М., Глазова О. П. Реалізація міжпредметних зв'язків та елементів інтеграції у вивченні української та англійської мов у ЗЗСО. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 14 (32). С. 161–170.
2. Котелянець Н. Формування ключових компетентностей учнів початкової школи в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 220. С. 46–53.
3. Яцина С. М., Кисіль Т. О. Особливості використання інтегрованих міжпредметних зв'язків на уроках рідної мови в Новій українській школі. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 4. С. 122–128.